

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

כניסת שבת: 16:47

ציאת השבת: 17:46 לדעת ר"ת: 18:21

אורי וישעי הגיליון התורני

הכרות ראש חודש מרחשון, ר"ח ביום ג' ד' המולד יום ב' בשעה 14:41 ו-9 חלקים

בתם פז – מיאוריט צ' הפרשה

עטרת פז

ראשית צ' פסוק ראשון fe מראשית

בפסוק הראשון של בראשית יש שבע מילים כנגד ימי השבוע.

במילה בראשית יש שש אותיות כנגד ששת ימי המעשה. ובפסוק הראשון יש שש פעמים האות א' כנגד ששת אלפים שנות קיום העולם.

ובפסוק הראשון יש 28 אותיות כנגד 4 שבועות שיש בחודש (דעת זקנים).

ראשי תיבות על בראשית

בשביל ראשית, זה התורה, ובשביל ראשית הם ישראל שנקראים ראשית.

הגר"א אומר שבמילה בראשית מרמזות כל המצוות שבתורה.

בן ראשון אחר שלושים יום תפדה.

בטחון רצון אהבה שתיקה יראה תשובה.

בקול רם אֶכְרֹךְ שמו יתברך תמיד.

בן רך אחר שבעת ימים תמול.

בראשית-ת"נא אילוקי ר'בי שמעון ב"ר יוחאי. ברא-ב"נו ר'בי אלעזר.

מעלות אדם הראשון ומוסר השכל שבדבר

ידוע שהאדם הראשון היה בעל הכישרון ובעל הזיכרון וההבנה והעמקות והתפיסה וזאת מכח שהוא יציר כפיו של הקב"ה, וגם בעל כוח גדול היה, וכשגירשו אותו מגן עדן ה' צריך שמירה גדולה שלא יכנס שוב בכוחו האדיר, והם הכרובים, מלאכי חבלה, להט החרב המתהפכת, ואם לא היה אוכל מעץ הדעת היה חי לעולם. ומה עשה בגן עדן, חז"ל אומרים לעבדה, זו מצות עשה, לשמרה, זו מצות לא תעשה, והיה לומד תמיד, אנו רואים מזה דבר נורא שתורת ה' אין לה קצבה וסוף, שאף אדם הראשון שהוא הכי בעל כשרון שבעולם וחי לעולם למד בה תמיד, בכל זאת היה לו עוד תורה ללמוד תורת ה' (בשם החפץ חיים).

אשר חי

שתי פעמים כתוב בתורה המילים "אשר חי", אצל אדם הראשון ויהי כל ימי אדם אשר חי, ואצל אברהם אבינו ע"ה ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי, והמכוון בזה ששניהם לא גמרו את קצבת חייהם שהוקצבה להם, אדם נתן 70 שנה מחייו לדוד המלך ע"ה, ואברהם מת חמש שנים מקודם שהיה צריך לחיות 180 שנה וחי רק 175 כדי שלא יראה את עשו יוצא לתרבות רעה, בגלל זה כתוב אשר חי ולא שהיה באמת צריך לחיות (הגר"א).

נאמר ביום השלישי לבריאת העולם תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע, עץ פרי עשה פרי למינו (א, יא)

ופירש רש"י שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אם לא ותוצא הארץ עץ עושה פרי ולא עץ פרי, לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא ונתקללה.

שואלים המפרשים, על שום מה לא נעשה מיד, כי אם לכשנתקלל האדם? אולם, נאמר להלן: "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל ותקח מפריו ותאכל" (ג, ו), והרי קשה לכאורה – מה ראייה היא מן העץ לגבי הפרי, וכי משום שראתה שהעץ הוא טוב לבן אכלה מן הפרי?

אלא סבורה היתה חוה, אם אמנם מתכווין ה' יתברך לטובתם, מאחר שפירות העץ רעים הם למאכל, הרי צריך היה מראהו של העץ להיות נבדל לרעה משאר העצים, והנה היפוכו של דבר – טוב העץ ונחמד מכל שאר העצים, ששאר העצים פירותיהם ראוים לאכילה ולא העץ עצמו, ואילו עץ הדעת – גם העץ עצמו ראוי לאכילה.

לפיכך האמינה חוה לנחש. וזה משמעו של הפסוק: "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל" – שאפילו העץ עצמו ראוי לאכילה – לפיכך "ותקח מפריו ותאכל" – האמינה לנחש שטען, כי לא יתכן שעץ טוב ומשובח כזה יביא מות בפירותיו, ואכלה מפריו.

מסתבר איפוא, שכל טעותה של חוה נבעה מכך שלא קיימה האדמה את מצוות הבורא והצמיחה את כל העצים מבלי שיהא טעם העץ כטעם הפרי; שכן אילו עשתה האדמה כמאמר הבורא וכל העצים היו ראוים למאכל כפירותיהם – לא היתה חוה מגיעה לידי חטא, כי לא היתה שומעת לקול הנחש.

לפיכך, לא נענשה האדמה לכתחילה, שהרי האדם הוא בעל בחירה חופשית ויכולה היתה חוה שלא לשמוע לקול הנחש, ואז עשויה היתה עוד להביא תיקון לאדמה, מאחר שהיא הגדילה את הניסיון וממילא גם את השכר. ברם, משלא עמדה חוה בניסיון וחטאה חטא שנגרם על ידי האדמה בהפרת מאמר הבורא – באה אז האדמה על עונשה.... (אמרי שפר).

ד"ת לעי"נ הגה"צ רבי שמעון גבאי בן רחל, הגה"ק רבי נסים פרץ בן סוליקה זצ"ל לעי"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל נתנם על ידי המשפחה

ה' הליכות מלכי

נושא: פריה ורביה

קומי אורי - סיפור לשבת

"משפטי ה' צדקו יחדיו" בית דין של מעלה ובית דין של מטה זהים ותואמים, ואז המשפט, משפט צדק ועוד היה אפשר לבאר בס"ד "צדקו יחדיו", כפי שמספרים בשם הגאון בעל החפץ חיים זיע"א ששאלו אותו פעם על מי שהיה צדיק ונפטר בקיצור ימים, אמר להם אמשול לכם פשוט למה הדבר דומה, ליהודי כפרי שהיה גר בכפר, מקום שאין שם בית הכנסת ולא היה יודע מנהגי בית הכנסת, פעם בא לעיר ונכנס לבית הכנסת ביום שבת קודש, ראה את הגבאי מעלה ראשון מצד מזרח בית הכנסת, ושני מצד אחר, שלישי מצד אחר, אמר לו לגבאי למה לא תלך לפי הסדר שורה שורה, ראשון, אחריו סמוך לו, ואחריו סמוך לו, ולמה אתה קופץ ממקום למקום? ענה לו כנראה שאתה לא בא לבית הכנסת בכל שבת ולכן יש לך שאלות, אילו היית בא בכל שבת קודש לבית הכנסת לא היה לך שאלות, הראשון שהעלתי אותו מכאן זה כמה שבועות שלא עלה לספר תורה, שני הסמוך לו עלה לפני שבוע כי היה לו יארצייט והיה צריך להעלותו לכן עתה דילגתי עליו, השלישי כיוצא בזה, ואילו זה כמה שבועות לא עלה לכן הזמנתי אותו השבת. ואילו אתה שבאת רק השבת אתה רואה אי סדר במעשי.

הנמשל אנחנו באים בדור אחד ורואים שזה נפטר בשיבה טובה וזה בקיצור שנים, וחושבים שיש אי סדר ח"ו ואילו היינו באים בכמה דורות היינו יודעים את הטעם, זה שמת בקיצור שנים כבר היה בגלגול הקודם חי וחי חמישים שנה, היה חסר לו עשרים שנה להשלים תיקונו, ולכן בא עתה לתקן, תיקן והלך, מה יעשה עוד... ודפח"ח ושי"י. ונראה לפרש בס"ד את הפסוק: "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו" בצירוף הדורות אם נראה משפט קשה בדור אחד לא נתלונן, שאם נצרף את זה לדורות שעברו נמצאים "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו". (קול יהודה)

ודברת במ

ומה טעם פתח התורה באות ב' - בראשית - ואילו התורה שבעל פה מתחילה באות "מ" - מאימתי קורין את שמע. רמז לכך מצוי בפסוק "ודברת במ", שדרשו עליו חז"ל "ולא בדברים אחרים" (יומא יט), כלומר - ודברת רק בדברים מן התורה שבכתב ומן התורה שבעל פה, המתחילות שתיהן באותיות "בם" ולא בעניינים אחרים שהם דברים בטלים. (מגיד תעלומה). התורה נצחית היא. גם כיום עוד נמשך אותו "בראשית ברא". השם יתברך מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. בידוע, אומן שעושה כלי, כיוון שגמר מלאכתו שוב אין קיומו של הכלי תלוי באומן זה, ואילו הבריאה זקוקה תדיר למאמר פיו של הבורא. אם ינטל, חלילה, כח זה אפילו לרגע אחד, יחזור העולם לתהו ובוהו.

המצווה הראשונה שנכתבה בתורתנו היא מצוות פרו ורבו, שנאמר בפרשת בראשית (א, כח): "ויברך אותם אלוקים ויאמר להם אלוקים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה, ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ", ועוד נאמר בפרשת נח (ט, א): "ויברך אלוקים את נח ואת בניו, ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ".

גדריה: אמרו בית הלל במשנה במסכת יבמות (אס): שכדי לקיים את מצות פרו ורבו, חייב אדם שיהיו לו לפחות בן ובת. אמנם לפי דעת בית שמאי, דווקא בשני בנים זכרים מקיימים את המצווה, אך להלכה לא נפסק כן, ורק כאשר יש לאדם בן ובת, הרי הוא מקיים את מצות פריה ורביה. ועוד תנאי חשוב להזכיר, שרק אדם שהוליד בן ובת שמסוגלים להוליד מקיים את המצווה, אבל אם אחד מהם עקר, לא קיים את המצווה, עד שיהיו לו בן ובת המסוגלים להוליד (ש"ע אבה"ע סי' א, סע' ה).

עוד נוסף, שאמנם על ידי בן ובת מקיימים את מצוות התורה - פרו ורבו, אבל אמרו חכמים שמצווה להרבות בבנים ובבנות עד כמה שאפשר.

העולם הזה מיוסד על הבחירה החופשית הנתונה לכל אדם, לפעול לתיקון העולם או ח"ו לחורבנו. וממילא ברור שעל כל אחד ואחד מוטלת אחריות אישית על עצמו, על המין האנושי ועל העולם כולו, ואם זכה לפעול למען קיומו ושיכלולו של העולם, הרי הוא נעשה שותף כביכול עם הקב"ה בבריאת העולם, דומה שמכל תרי"ג המצוות שבתורה, המצווה שמבטאת בצורה הגלויה והברורה ביותר את השותפות שלנו בתיקון העולם, היא מצוות פרו ורבו, וחינוך הילדים שממילא מסתעף ממנה.

כך פסק מרן בשלחנו הטהור בהלכה הראשונה בחלק (אבה"ע ז): "חייב כל אדם לישא אשה כדי לפרות ולרבות. וכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה, כאילו שופך דמים וממעט את הדמות וגורם לשכינה שתסתלק מישראל". ערכה של מצוה מובאת במסכת ברכות (י): מובא מעשה המביע בצורה חריפה מאוד, את הערך המרכזי שיש למצוות פרו ורבו על פי התורה, ושכל מי שמרצונו החופשי אינו מקיים מצווה זו, אפילו יהיה צדיק גדול, כחזקיה המלך, אין לו חלק לעולם הבא. סופו של דבר הצליח חזקיהו בכח תשובתו לבטל את הגזרה והוסיפו לו עוד חמש עשרה שנים על שנותיו, ובהם נשא אישה והוליד בנים, ואמנם כן, בנו, מנשה המלך, היה רשע גמור, חטא והחטיא את ישראל. אבל מכל מקום שושלת זרע מלכות בית דוד נמשכה דרכו, והרבה צדיקי עולם יצאו מצאצאי חזקיהו המלך דרך בנו הרשע, מנשה.

ברכת מזל טוב למשפחת אליהו הי"ו לרגל שמחת הבר מצווה של בנם בכורם
ה"ה נאור נ"י, שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מילי דמיטב.